5 bani exemplarul. - Anul XXXII. - N-rul 216

IUGB

Vineri 8 August 1914

ABONAMENTE
ROMÂNIA: Lei 4.65 / 9.15 / 18. — STRĂINĂTATE: Lei 3 luni 10.- / 6 luni 20.- / Un an 40.-

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

ANUNCIURI
PAGINA III
Linia corp. 7 Bani 50
Idem pag. IV „ 40
Inserții și reclame 2,50 linia
Anunțuri sau informațiuni mortuare după mărime dela 60–150 lei

Redacția și Administrația: — București — 11. Brezoianu. 11

București, 7 August 1914

In chestia moratoriului

Tot mai continuă discuția asupra acordării sau neacordării moratoriului, deși în urma hotărîrei luate de guvern, cel puțin deocamdată ar fi mai bine ca insistența în această privință să înceteze, — căci pe de o parte ea nu poate duce la un rezultat practic, iar pe de alta dă impresia că starea comerțului nostru ar fi din cale afară șubredă, ceeace nu poate să fie.

Se știe că hotărîrea de a nu se acorda moratoriul s'a întemeiat cu deosebire pe asigurarea că și în împrejurările de astăzi comerțul serios și cinstit se va putea întemeia pe creditul de care va avea nevoie la Bănci. Iată dar ce este acuma de văzut: dacă această asigurare și corespunde realității în măsura necesară pentru ca să nu fie, cu adevărat, primejduite întreprinderile comerciale serioase și cinstite.

Este de văzut și măsura în care va fi crescut — căci de sigur va fi crescut — numărul protestelor în luna din urmă, — și apoi, cu aceste elemente, de va fi nevoie se va putea reveni asupra chestiunii moratoriului, fie menținându-se, fie schimbându-se hotărîrea de neacordare.

Până atunci vedem, și trebuie să relevăm, că chiar și într'un ziar guvernamental se susține ideia cum că: „O excepție s'ar putea face cu cei concentrați, adică să li se acorde o suspendare de plată pe tot timpul cât va dura concentrarea", bineînțeles când și afacerile comerciale ale concentratului sunt suspendate.

Aceasta ar fi împlinirea unei adevărate datorii de a ajuta pe cei nevoiași, dar, adaogă autorul articolului: „se impune și o măsură de prevedere și apărare și a celor ce au capitalul plasat, căci și aceștia la rândul lor au de făcut plăți, tot comerțul fiind un lanț, și dacă se rupe inel cu inel, lanțul se sfărâmă, se descompune".

Din toate acestea, și din toată situația, rezultă că, fără a fi nevoie de vreo agitație, comerțul poate să aștepte constatările ce se vor face, iar după aceasta să se vadă dacă va fi loc să se stăruie din nou și mai cu putere pentru măsurile juste ce se vor cere. In caz de neapărată indicare, această măsură va putea fi atunci și moratoriul, dar cu toate garanțiile că nu se va abuza de el de către oameni de rea credință.

Obiecțiunea că pentru luarea unei asemenea măsuri ar fi nevoie de un vot al parlamentului, — ce nu poate fi convocat acum, — nu se poate opune, căci votul acela se poate da și mai pe urmă, — cum se va da de pildă acela pentru emisiunea noilor bilete de bancă, etc. Totul este ca o măsură atât de extraordinară să se ia cu cea mai bine-întemeiată chibzuială.

Adunarea sfatului negustoresc

Marți seară a avut loc adunarea Sfatuluĭ negustoresc. A prezidat d. Rasidescu, azistat de d. Gheorghiu secretar.

La ordinea zilei discuția asupra situației precare a pieței.

Au luat cuvântul d-nii Rasidescu, Filipescu, Gheorghiu, Gaster și Constantinescu, cari au blamat atitudinea Băncilor cari nu-și respectă obligațiunile ce-și luase de a amâna și preschimba polițele, cu dobânzi modeste. S'a constatat că din contră unele bănci au luat dobânzi exagerate. Față de această stare de lucruri, „Sfatul negustoresc", menținându-și punctul său de vedere, a hotărît să participe la consfătuirea micilor bănci: delegând în acest scop pe d-nii Mișu D. Filipescu, S. G. Gheorghiu și Gogu Constantinescu.

In urmă se va ține o întrunire publică, la care vor lua parte delegați din toată țara.

Atitudinea României

Țara noastră împreună cu cele l'alte țări din Europa, se află la o mare cotitură a evoluțiunei lor politice. Știm cu toții că harta Europei se va modifica în mod profund, că situațiunea actuală care era echilibrată, se va schimba. Nu putem însă anticipa asupra rezultatelor, și nu putem prezice dacă germanii sau rușii vor avea întâietatea în Europa centrală.

Noi românii, care locuim o țară de rangul al doilea pe terenul politic, trebue să căutăm să privim cu sânge rece conflictul acesta general, și să nu ne mișcăm decât atunci când vom fi atacați sau când împrejurările externe au luat o astfel de întorsătură încât să putem să lucrăm la consolidarea aspirațiunilor noastre naționale fără casă periclităm existența statului nostru. Nu trebue să legăm soarta țăreĭ noastre de soarta unuia din puternicii noștri vecini, însă nu trebue să ne lăsăm a fi opriți de nici un scrupul de ordin moral, când interesele noastre primordiale vor cere intrarea noastră în acțiune, de oarece azi astfel de scrupule n'au curs nici măcar la statele înaintate în civilisație precum e Germania și Austro-Ungaria.

Trăim în era cinismului politic în materie de raporturi internaționale. Vedem că Austro-Ungaria a declarat război micei Serbie, pentru a o împedeca de a se desvolta în mod normal, de oare-ce această dezvoltare putea să devie amenințătoare pentru dominațiunea maghiară asupra popoarelor ce sunt subjugate coroanei Sfântului Ștefan. Germania pătrunde în Luxemburg și Belgia, transformând această țară în abatoriu uman, pe așa zise motive strategice, care de sigur sunt reale, însă care nu exclude dorința de anexare în caz de victorie a acestuĭ mic stat atât de bogat.

Suntem înconjurați de vrăjmași care n'au nici un interes la desvoltarea noastră, și care în decursul veacurilor n'au avut alt scop decât de a ne înghiți. Forța și violența au fost totd'auna întrebuințate în contra noastră, și în războiul de anul trecut am avut o dovadă patentă de așa zisa prietenie a unuia din marii noștri vecini, care nu lucra de cât să ne lege de mâini și de picioare cu șireangul bulgăresc.

Trebue să ne ferim de a căuta să luăm o atitudine definitivă față de evenimentele externe, și să evităm de a face pe naivii civilizați, ca să nu o pățim și noi ca belgienii. Dacă acest popor s'ar fi încrezut mai puțin în cuvântul amirilor puteri, cari îi garantase neutralitatea, și și-ar fi organizat o armată după modelul puternicilor vecini ce'l înconjoară din toate părțile, ar fi putut sta azi la o parte, ne fiind târât într'un conflict care nu 'l privește, și care nu poate să îi aducă de cât pagube.

De aceea nu trebue să proclamăm sus și tare că vrem să rămânem neutri, orice s'ar întâmpla, și să repetăm prostia făcută în toamna anuluĭ 1912, când ne desinteresam de cele ce se petreceau împrejurul nostru, de oarece nu putem ști dacă vom mai avea norocul pe care l-am avut în 1913, când în mod involuntar din proști am devenit deștepți și cuminți. Se poate întâmpla ca prostia pe care o facem acuma să fie definitivă și să n'o mai putem repara nici în decursul mai multor generații.

Nu neutralitate, ci espectativă! Nu trebue să ne legăm soarta pentru moment, însă nu trebue să neglijăm ocaziunea ce ni se poate prezinta, și care desigur ni se va prezinta, să închegăm țara și poporul nostru astfel încât să'i asigurăm șanse de a rezista cu succes oricăruĭ curent ce ar veni din afară, fie el numit Panslavism orĭ Drang nach Osten.

Noĭ românii trebue să avem în vedere interesul nostru imediat, și să nu ne pierdem timpul în speculațiunĭ asupra viitoruluĭ, de oarece nimenea nu poate prevede ce se va întâmpla peste cincizeci de anĭ, necum peste o sută.

Fiecare generație să caute să rezolve problemele eĭ, și să nu anticipe asupra problemelor rezervate generațiilor viitoare.

Un popor care nu și-a atins încă idealul național, nu trebue să piardă ocaziunile favorabile întărireĭ luĭ, și nu trebue să neglijeze oportunitățile ce i se oferă de evenimentele politice pentru a țimenta o nouă piatră la clădirea ce a moștenit dela părinții luĭ.

Espectativa armată, iată care trebue să fie atitudinea Românieĭ.

Voiŭ căuta să examinez în articolele următoare, cu cine trebue să mergem, dacă împrejurările ne forțează să eșim din espectativă.

Ion D. Protopopescu

Aniversarea nașterei împăratului Franz Iosef

Viena, 5. — *Monarhia întreagă celebrează astăzĭ într'un mod deosebit de solemn aniversarea nașterii împăratuluĭ și, de și conform cu dorința împăratuluĭ și din cauza evenimentelor s'a renunțat la festivitățĭ, s'au făcut astăzĭ în toate bisericile și templele rugăciunĭ călduroase pentru împărat.*

La urările pentru sănătatea împăratuluĭ se asociază rugăciunile tutulor popoarelor monarhieĭ, ca soarta armelor să rămâe fidelă steagurilor noastre, cari deja împodobite cu laurĭ proaspeți se pleacă astăzĭ în fața împăratuluĭ.

Ziarele tutulor națiunilor din Austro-Ungaria glorifică venerabila figură a împăratuluĭ și relevează că astăzĭ toate popoarele se strâng împrejurul tronuluĭ spre a proba împăratuluĭ dragostea și devotamentul lor.

Impăratul și membrii caseĭ imperiale au asistat de dimineață la serviciul divin celebrat la Schoenbrunn. (A. R.)

LUPTA NAVALA din ADRIATICA

Coastele muntenegrene în apropierea cărora s'a dat lupta navală în care aŭ fost scufundate patru vase austriace. Intre vasele ce se văd în larg, e și cuirasatul francez „Jules-Ferry".

Lupte pe frontul austro-sârb

Povestirile d-lui St. Lupașcu, atașat comercial la Marsilia

Confirmarea victoriilor sârbești. — Orșova bombardată. — Prizonierii români din armata austro-ungară. — Legiunea italienilor din Marsilia

D. St. Lupașcu, atașatul nostru comercial la Marsilia, care a sosit erĭ dimineață în țară venind prin Serbia din Franța, s'a prezentat erĭ la ministerul de industrie și comerț.

D-sa lucrează la întocmirea unuĭ raport asupra stăreĭ economice actuale din locurile pe unde a trecut și va prezenta d-luĭ ministru Al. G. Radovicĭ acest raport.

D. Lupașcu, care a trebuit să facă o lungă călătorie spre a reveni în Patrie prin Serbia, mi-a povestit erĭ peripețiile voiajuluĭ său, insistând mai mult asupra celor ce se petrec pe frontul austro-sârb.

Dela Marsilia a trebuit să pleacă cu automobilul până la 10 km. de Ventiimilie, granița italo-franceză, făcând cele 10 km. pe jos, iar dela Ventimilie la Nișĭ a fost cu trenul. De aci a mers cu un vaporaș grecesc la Corfu și cu un alt vaporaș grecesc la Atena de unde a luat trenul spre Holchis. De la Holchis la Salonic a fost cu un vaporaș de curse locale, iar de aci la Nișa cu un tren special pus la dispoziție de guvernul sârbesc, care n'a pretins nici un ban pentru transport.

Drumul dela Porucin la Cladova l'a făcut călare, escortat de soldați sârbĭ cari slujeaŭ de călăuză în timp de războiŭ. Călătoria a făcut-o în tovărășia sublocotenentuluĭ Serdicĭ din rezerva noastră militară.

— „Pretutindenĭ pe unde am trecut — povestea erĭ d. Lupașcu — localitățile eraŭ pavoazate ca'n zile de sărbătorĭ naționale, iar seara eraŭ iluminațiunĭ cari vesteaŭ victoriile sârbești. Entuziasmul populațiuneĭ mi-e imposibil să vi-l descriŭ.

„Am văzut, în Crucea Roșie copile de 14—15 anĭ și tinerĭ între 17—18 anĭ, înarmați cu granate micĭ, de o jumătate kgr. greutate, ca să se apere când ar năvăli dușmanul pe teritoriul sârbesc.

„Uralele de însuflețire nu mai aŭ sfârșit:

— „Sau murim, sau facem Serbia Mare!" era strigătul tuturor pe unde treceam.

„Copiilor înarmați cu granate micĭ le spun eĭ *bumbișirĭ*".

Funcționarii rechemați la Belgrad

„Am vorbit cu ofițerul Costicĭ din Statul major sârb — continuă d-l Lupașcu — și'mĭ spunea despre chipul ciudat în care se bombardează Belgradul.

„După două-treĭ salve de tun, urmează o pauză de 2—3 ore, după care focul reîncepe ca să-l urmeze iarăși o pauză de treĭ ore. Așa se explică de ce stricăciunile bombardăreĭ nu par să fie atât de mare la Belgrad, mai ales că armata austro-ungară nicĭ n'a răușit să'l ocupe. Am aflat însă un lucru interesant la Atena: *Ministrul sârb din capitala Greciei a fost încunoștiințat că autoritățile vor reîncepe să funcționeze la Belgrad și că, în acest scop, funcționarii aŭ fost rechemați în Capitală*".

Comitagii bulgari în Serbia

„*La Pirot mi s'a spus că comitagii bulgari, înarmați cu bombe, aŭ încercat să pătrundă, prin mai multe puncte în Serbia. dar aŭ fost respinși.*

„*Tot în drumul meŭ prin Serbia, eram informat că la Șabaț aŭ repurtat sârbiĭ o mare victorie: aŭ fost 7000 de morțĭ, răniți și prizonierĭ*".

Prizonieri români din armata austro-ungară

„*Interesant mi-a părut cazul prizonierilor români din armata austro-ungară cari s'aŭ predat soldaților români din armata sârbească. Am văzut la Palanca pe 16 din acești soldați și am avut permisiunea să vorbesc cu sergentul Cornea, care era în fruntea lor.*

„*Ei spun că aŭ fost amăgiți că vor patrula, cu barca-automobil, pe Dunăre, între Orșova și alte porturi apropiate. Ofițerul care'l comanda i-a dus însă pe malul sârbesc unde, i-a forțat să debarce. Aci ei s'aŭ ascuns în porumburi și n'aŭ voit să meargă mai departe. In acest timp, soldații sârbi se apropiaŭ de ei.*

— „*Nu trageți că suntem români!*"

„*Ofițerul însă voi să pedepsească nesupunerea soldaților săi, dar a fost dezarmat și, ca să nu cadă prizonier, s'a aruncat în Dunăre.*

„*Așa mi-a povestit sergentul Cornea, spunându-mĭ:*

— „*Cum era să tragem noi în frații noștri sârbi?*"

„Prizonierii sunt bine tratați de sârbi și-l păzesc rezerviști bătrâni". n

Orșova a fost bombardată

„Debarcând în Severin m'am întâlnit cu polițaiul orașuluĭ, care mi-a povestit că a văzut Orșova bombardată: *gara a fost atinsă puțin, rafineria de petrol e distrusă și câteva case în ruină.*

„*Bubuiturile se auzeau din Cladova și din Vârciorova. Sunt severinenĭ cari pretind că aŭ auzit și eĭ bubuiturĭ.*

„Altceva ce să vă mai spun? Recolta e admirabilă în Serbia. Rechizițiile se fac pe banĭ, iar nu în bonurĭ. Cursul banilor, fără nicĭ un agiu".

Voluntari italieni pentru Franța

Ca încheere, d. Lupașcu îmĭ spune: „*Am uitat să vă povestesc că, la Marsilia, de unde vin, s'a format un comitet de uvrierĭ italienĭ cari vor să lupte ca voluntarĭ pentru Franța. Sunt ca la 120.000 de asemenea uvrierĭ la Marsilia și împrejurimile eĭ. Toți s'aŭ înscris să moară pentru Franța*".

Acestea sunt povestirile d-luĭ St. Lupașcu, atașatul nostru comercial la Marsilia, care va rămâne în țară fiind chemat la concentrare ca rezervist căpitan.

Leontin Iliescu.

O nouă propunere de pace a Germaniei

Bruxelles, 5. — **Germania a propus din nou Belgieĭ să înceteze ostilitățile, promițându-i un tratat avantagios, însă a fost refuzată.**

Francezii au tras focurĭ asupra unuĭ aeroplan german în care se afla un ofițer. (A. R).

Ofensiva francezilor

Petersburg, 5 — **Francezii continuă ofensiva în reginnea Donon. Cavaleria franceză a atins Muehlbachul, strângând de aproape pe inamic care se retrage comițând atrocități; mersul germanilor este împedecat. Armata belgiană a luat cu succes parte la lupte. (A. R).**

Războiul european

SERVICIUL NOSTRU TELEGRAFIC

Un vapor german capturat de englezi

Berlin, 5. — **Pe lacul Nyassa din Africa de Est germană, un vapor englez a capturat vaporul guvernamental german, distrugându-i mașinile și tunurile și făcând prizonierĭ oamenii de echipagiu. (A. R).**

Lupta de lânga Stallupoeneu

Berlin, 5. — **Comandamentul general al primuluĭ corp de armată anunță că în ziua de 4 August a avut loc o luptă lângă Stallupoenen, în cursul căreia trupele ce aparțineau primuluĭ corp au luptat cu o vitejie neasemănată. S'aŭ făcut mai bine de 3000 de prizonierĭ; șase mitraliere au căzut în mâinile noastre; numeroase alte mitraliere ruse cari nu puteau fi transportate au fost făcute inutilizabile. (A. R).**

UN APEL CĂTRE ROMANII DIN MONARHIE

Viena, 5.—„*Neues Wiener Abendblatt*" *publică apelul următor al comitetuluĭ de preparative, care se adresează românilor din Monarhie:*

„*Contrariu celorlalte țărĭ beligerante cari au început starea de războiu prin represalii și șicane contra compatrioților noștri, noĭ ne bucurăm și în vreme de războiu, fără restricțiune, de protecțiunea legilor, lucru ce ni se garantează și pentru viitor. Românii sunt invitați a lua parte în corpore la acțiunea de ajutorare. Cu prilejul războiuluĭ vom să ne asociem sub titlul de acțiune de ajutorare a românilor și sub egida tricoloruluĭ nostru național spre a mulțumi în acest mod Monarhieĭ. (A. R.)*

DISTRUGEREA UNUI SUBMARIN GERMAN

Berlin, 5. — „*Wolffbureau*" *comunică: Submarinul U 15, care împreună cu alte submarine s'a dus spre coasta engleză, nu s'a înapoiat până în prezent. Ziarele engleze spun că acest submarin a fost distrus în lupta cu forțele navale engleze. Nu se știe cari sunt pierderile acestora. (A. R.)*

APELUL COLONIEI BULGARE DIN PETERSBURG CĂTRE REGELE FERDINAND

Sofia, 5. — *Ziarul „Dnewnic" publică apelul ce colonia bulgară din Petersburg l'ar fi adresat regeluĭ Ferdinand. Apelul declară că colonia consimte la neutralitatea Bulgarieĭ în războiul austro-sârb, însă roagă pe rege să pue armata bulgară la dispoziționea Rusieĭ, la cel dintâiŭ apel care ar veni de la Sfântul Kreml din Moscova, pentru ca poporul bulgar să poată oferi jertfa sa pe altarul patrieĭ panslave. Ziarul adaogă că bulgarii din Petersburg interpretează înțelesul neutralitatea într'un înțeles exagerat și merg prea departe cu simțimintele lor rusofile. (A. R.)*

COMANDANTUL UNUI REGIMENT VIENEZ CAZUT IN LUPTA

Viena, 5. — *Comandantul regimentului vienez „Deutschmeister", colonel Holzhausen, a căzut pe când inspecta avantposturile, ucis fiind de un glonț tras dintr'o ascunzătoare: regimentul său nu era angajat în luptă. (A. R.*

IZBANZILE REGIMENTULUI DIN AGRAM

Agram, 5. — Banul și primarul aŭ primit o telegramă a comandantuluĭ regimentuluĭ No. 53, care le anunță că regimentul s'a luptat într'un mod minunat și obținut mariĭ isbânzi. (A. R.)

Propunerea de pace făcută de Germania Belgieĭ

—Comentariile preseĭ germane—

Berlin, 5. — Cu privire la propunerea de pace făcută de către Germania Belgieĭ, „Gazeta de Voss" observă că chiar dacă n'ar fi probat că în războiul franco-german, Belgia se află în dependență completă față de Franța, poul eĭ refuz de a primi o propunere sincer amicală sub pretextul angajamentelor internaționale ar fi cea mai puternică probă posibilă a convențiunii ce leagă pe Belgia de Franța și de Anglia în contra Germanieĭ, și care este cu neputință de anulat acuma.

„Gazeta Crucii" spune: Belgia arată că de aci înainte voește să lucreze la nimicirea noastră. La încheierea păcii va trebui să ne aducem aminte de aceasta!

„Taegliche Rundschau" scrie: Guvernul nostru întotdeauna a avut voința ca, cu tot Liège-ul, cu toată barbaria bestială a belgienilor, să întindă mâna sa acestora. Guvernul nostru va fi și el de părere că acum nu mai este locul de a pactiza pentru îndulcentă.

„Berliner Tagblat" zice: Putem-saluta o ofertă așa de călduroasă, redactată în cuvinte așa de convingătoare, de și grozăviile francotirorilor și neomenoasa și necinstita conduită a belgienilor față de femeĭ și de copiĭ au stins aci orice simpatie pentru Belgia. (A. R.)

BULGARII ȘI IZBANZILE TRUPELOR AUSTRIACE

Sofia, 5. — *Izbânzile trupelor austriace în Serbia sunt primite aci cu mare mulțumire; publicul le comentează cu vioiciune.*

La legațiunea turcă de aci va avea loc un prânz în onoarea lui Talaat-bey și lui Halil-bey, la care va asista și corpul diplomatic (A. R.)

DRAPEL GERMAN EXPUS LA PARIS

Paris, 5. — *Ministerul de războĭ a expus la o fereastră primul drapel german. (A. R).*

UN APEL AL STUDENȚILOR ROMANI DIN DARMSTADT

Darmstadt, 5.— *Studenții români au adresat un apel tuturor conaționalilor lor cari au făcut studiĭ în Germania, să ia o altitudine în favoarea cultureĭ și a vigurozității poporuluĭ german.*

L.

PRESA OTOMANĂ ȘI BLOCUL BALCANIC

Constantinopol, 5. — *Comentând propaganda făcută de „Journal des Balkans" din București pentru restabilirea alianței balcanice, „Tanin" este foarte sceptic în ce privește izbânda a cesteĭ propagande. Prăpastia săpată anul trecut între foștiĭ aliați este atât de adâncă, în cât nu este ușor a o umple. Echilibrul artificial prin forță, creat anul trecut în Balcani, n'ar putea supraviețui multă vreme. (A. R).*

CONFISCAREA APARATELOR TELEGRAFICE LA CONSTANTINOPOL

Constantinopol, 5. — Guvernul a decis să ia toate aparatele telegrafice ce s'ar putea găsi la ambasade, consulate, școale, biserici. (A. R).

*

Constantinopol, 5. — *Poarta a adresat tuturor misiunilor străine o notă, în care spune că vapoarele de comerț care trec prin Dardanele vor trebui să lase la uscat aparatele de telegrafie fără fir, pe care le vor putea lua înapoi la întoarcerea lor.*

Inainte de această comunicațiune autoritățile navale ale Dardanelelor ridicaseră aparatele de telegrafie fără fir de pe vasul francez „Saghalien". (A. R).

ADUNAREA MEMBRELOR societățeĭ „Mama Răniților"

— Doamnele membre ale comitetuluĭ central s'aŭ întrunit sub prezidența M. SALE REGINA —

Am vorbit la vreme, în ziarul nostru, de frumoasa inițiativă luată, de a se constitui societatea „Mama Răniților".

Doamnele membre ale comitetuluĭ central al societățiĭ s'aŭ adunat Marți după amiază la Castelul Peleș, sub prezidența M. Sale Regina, — în sala maurescă.

M. S. Regina e prezidenta de onoare a societățiĭ, prezidentă activă fiind d-na Maria general Poenaru, damă de onoare a Suveraneĭ.

Inițiativa alcătuiriĭ acesteĭ societăți a luat-o d-l Ghimbășeanu-Galați.

La ședința comitetuluĭ central a luat parte și A. S. R. Principesa Elisabeta, pe lângă membre, d-nele: Zoe Dimitrie Sturdza, Costinescu, Elena Sc. Ferekide, general Hârjeu, Zoe dr. Râmniceanu, Sabina Cantacuzino, Aristia Dissescu, Al. Darvari, Alimănești anu, Alexandrina Gr. Cantacuzino și Irena Procopiu.

Societatea „Mama Răniților", pusă sub prezidența de onoare a augusteĭ noastre suverane, care de mult, — într'un alt ceas de grea cumpănă — a câștigat dreptul la acest nobil titlu, și-a propus un scop cu desăvârșire lăudabil. Ea se va manifesta organizând confecționarea de îmbrăcăminte pentru soldați, material pentru pansamente și rufărie pentru spitaluri și ambulanțe.

Pentru ajungerea acestuĭ scop și spre a face ca organizarea să fie cât mai metodică, s'a hotărât, — în această ședință a comitetuluĭ, — să se organizeze în toată țara ateliere pentru lucrarea de îmbrăcăminte și rufărie. Capitala va avea, firește, un mare număr de asemenea ateliere, în care scop ea a fost împărțită în mai multe cartiere, fiecare căutând să răspundă cât mai bine nevoilor.

De pe acum, societatea „Mama Răniților" are un depozit general de lucruri confecționate până azĭ și de cele donate, —pentru că comitetul primește cu aceeaș bunăvoință și e deopotrivă de recunoscător atât persoanelor cari donează lucruri ca și acelora cari contribuie la confecționarea lor.

De la acest depozit, lucrurile se vor trimite fie corpurilor de trupă și formațiunilor sanitare, potrivit nevoilor, fie „Crucei Roșiĭ".

Comitetul societățiĭ „Mama Răniților" aduce la cunoștința generală că primește cu plăcere orice contribuțiune care i s'ar adresa.

Articolele de îmbrăcăminte, de rufărie sau pentru trebuințĭ spitalicești se vor trimite „Depozitului general al societățiĭ *Mama Răniților*", la Palatul Regal. Prin bunăvoința M. Sale Regina, s'a pus la dispoziția societățeĭ, chiar în Palatul Regal, un local, în care se depozitează produsele confecționate de societate sau donate de binevoitorĭ.

Persoanele cari aŭ nevoie de lămuriri se vor adresa atelierelor funcționând în cartiere sau d-neĭ Maria Poenaru, damă de onoare a M. Sale Regina.

E interesant să se știe de public că sunt admise și soțiile soldaților chiemați; ele vor putea lucra în aceste ateliere, câștigând astfel o sumă cu care-și vor putea ușura nevoile.

La patriotica operă a societățiĭ „Mama Răniților" se vor asocia și societățile de binefacere existente.

Un apel pe care comitetul îl va lansa în curând, va da lămuriri amănunțite asupra chipuluĭ de funcționare al societățiĭ „Mama Răniților".

M. Negru

ANVERSUL

Armata germană a năvălit în Belgia ca să poată ataca pe francezĭ pe valea Meuseĭ. Din cauza aceasta Englitera a declarat războiŭ Germanieĭ, întru cât Belgia este Stat neutru și Englitera rămâsese singură chezașe a neutralității Belgieĭ, dar mai ales pentru motivul că Englitera se teme ca nucumva Germania biruind, să nu ocupe Belgia și astfel să devie primejdioasă pentru englezĭ și pentru negoțul lor lumesc.

Ultimele telegrame arată că nemții aŭ ocupat marele oraș industrial Liége, care are 240 miĭ locuitorĭ.

Depeșile mai spun că Curtea belgiană se va muta de la Bruxelles la Anvers, principala cetate întărită a Belgieĭ. Ziarele aŭ început a da vederĭ din marele port belgian.

Credem că în aceste momente critice, câteva note despre Anvers ar putea interesa pe cititorĭ, mai ales că acest oraș ar putea fi destinat să joace un rol însemnat în groaznica dramă ce se pregătește în marea Norduluĭ între cele mai puternice flote din lume.

Anversul, primul port al Belgieĭ și unul dintre cele mai însemnate de pe pământ, este așezat pe malul drept al râuluĭ Selda (franț. Escaut), care se varsă în marea Norduluĭ. Are peste 400.000 locuitorĭ, din cari cea mai mare parte flamanzĭ. Situația luĭ comercială este una din cele mai fericite, între mare, care îĭ aduce materiile prime și alimentare din toate părțile lumeĭ, și între partea cea mai industrială a Europeĭ. El alimentează nu numaĭ întreagă Belgia, ci și o însemnată parte din Franța de miază noapte și din Germania nord vestică, ba chiar și o parte a Elveției. Concurează cu succes porturile franceze Havre și Dunkerque, porturile germane Bremen și Hamburg și porturile olandeze. Pe timpul războiuluĭ franco-german din 1870 tot traficul regiunilor respective se concentrase la Anvers.

In ultimiĭ 30 de anĭ portul Anvers a fost înzestrat cu colosale instalațiunĭ: cheiurĭ, basinurĭ, cale, hangare, intrepozite, gărĭ, liniĭ ferate, grue, farurĭ, cari ușurează în gradul cel mai înalt încărcatul și descărcatul mărfurilor în și din uriașele vapoare, cari vin și pleacă spre toate porturile mariĭ din cele cinci continente.

Prin Anvers se face cea mai mare parte din negoțul exterior al Belgieĭ, care în 1912 se ridică la 8 jumătate miliarde fr., din cari 4 jumătate miliarde la import și 4 miliarde la export. Acest negoț cuprinde la import materiĭ brute ca cereale, peĭ, lână, bumbac, lemne, petroleu, cărbunĭ, coloniale, vite, diamante; iar la export articole fabricate belgiene, franceze și germane, tot felul de mărfurĭ de metale, mașinĭ, sticlărie, pieĭ lucrate, in, țesăturĭ, zahăr, diamante lucrate, cărbunĭ, etc.

Se știe că Anversul este punctul cel mai important pentru importul cerealelor noastre. In 1912 i-am trimes grâne pentru 200 miĭ lioane leĭ. Iar noĭ am importat mărfurĭ belgiene numaĭ pentru 12 milioane.

Principalele industriĭ din Anvers sunt rafineriile de zahăr, distileriile, fabricele de licheurĭ și de bere, de lumânărĭ, de săpun, de făină și de conserve, lucrarea diamanturiuĭ, orezăriile, și șantierele de construcțiĭ.

Anversul este un însemnat centru de arte. In el aŭ trăit și aŭ lucrat mariĭ pictorĭ Rubens, Van Dyk, Jordaens, Teniers, Q. Massys, ale cărora capodopere împodobesc frumoasele galerii de tablouri al orașuluĭ. El cuprinde o mulțime de monumente de architectură, printre cari notăm făinoasa catedrală, cea magrandioasă din Belgia, cu un turn de 123 metri și cu renumitele tablouri „coborârea de pe cruce de Rubens. Biserica St. Jacques, în care e îngropat Rubens, posedă bogate monumente de marmoră, unice în felul lor.

Palatul primărieĭ și al burseĭ sunt împodobite cu renumite picturĭ istorice. Grădina botanică, așezată lângă monumentala gară centrală, este una din cele mai bogate din lume; iar parcul central, unul dintre cele mai frumoase din Europa. Pe piețele publice și pe bulevarde se găsesc foarte numeroase statuĭ.

Anversul posedă mai multe teatre, o academie de pictură celebră, un mare conservator de muzică și cea mai vechĭ universitate comercială din lume, cercetată de studențiĭ veniți din toate părțile globuluĭ.

Capitală comercială a uneĭ țărĭ așezată între cele mai civilizate și mai bogate națiunĭ. — Anversul are un caracter cosmopolit, predominat de cultura franceză. In anii din urmă s'aŭ stabilit în el multĭ germanĭ.

Acest oraș are un trecut strălucit. El a suferit două asediĭ memorabile, unul la 1584, altul la 1814. In a doua jumătate a secoluluĭ al 16-lea ajunsese cea mai renumită piață comercială din lume. Intrecuse Venezia. Avea peste 150.000 locuitorĭ și peste o mie de case comerciale streine.

Insă sub domnia luĭ Filip II decăzu. Inchiderea navigațieĭ pe Selda, introdusă de olandezĭ în tratatul dela Westfalia îĭ dete lovitura de grație. Napoleon cel Mare voind să facă din Anvers rivala Londreĭ și un port militar de primul ordin, îĭ construi basinurĭ foarte costisitoare Sub regimul olandez a trecut printr'o epocă de stagnație. Inflorirea de azĭ, datează dela libertatea navigațieĭ pe Selda, după 1839.

Războiul actual va atrage în Belgia, pe lângă germanĭ și francezĭ, și pe englezĭ, cari, firește, vor căuta să debarce la Anvers.

Anversul este întărit strașnic. Fortificațiile aŭ fost construite de generalul Brialmont, cel care a dat planul pentru fortificațiile noastre. Ele aŭ costat peste 80 milioane franci. Singura scădere a acestor fortificații este că, sunt construite prea aproape de oraș, față de tirul tunurilor moderne.